

Trumpieji filmai atkeliaus ir į Šiaulius

Sausio 12–18 dienomis kultūros renginių ciklą pradantis Vilniaus tarptautinis trumpųjų filmų festivalis žiūrovus kvies paminėti istorinį lietuvių kino įvykį – praėjusiais metais pirmą kartą laimėta prestižinė Venecijos kino festivalio apdovanojimą. Režisierius Laurynas Bareiša jį pelnė už ilgo metro filmą „Piligrimai“.

Lietuvos kino teatruose ir namų kino platformose vyksiantis Vilniaus trumpųjų filmų festivalis siūlys temų įvairovę: nuo meilės istorijų, animacijos vaikams iki kvapą gniaužiančių aštrių trumpųjų filmų. Be tradicinių tarptautinių ir lietuviškų konkursinių programų, kuriose filmai varžysis dėl geriausiųjų titulu, festivalis parengė specialią programą.

Festivalis šiemet pirmą kartą pristatys subtilios komedijos programą „Kas čia juokina?“², čia taip pat svečiuosis *queer* festivalis „Kreivės“, pristatysiantis geriausias savo

filmus LGBTQ+ temomis. Programa „Kai susitinka istorijos“ kvies naujomis akimis pažvelgti į migruojančių žmonių gyvenimus, o „Europos istorijos“ atskleis, kokios temos šiandien aktualiausios jaunajai žemyno kūrėjų kartai. Prie ekranų tradiciškai kviečiami ne tik suaugusieji, bet ir mažieji žiūrovai – jiems skirta programa „Animaciniai nuotykiukai“.

Vilniaus tarptautinio trumpųjų filmų festivalio filmus žiūrovai galės išvysti Vilniuje, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Marijampolėje, Ukmergėje, Gargžduose ir „ŽMONĖS Cinema“, „GO3“, „Cgates“, „Skalvijos“ virtualiose namų kino platformose.

Šiauliuose 15-asis Vilniaus trumpųjų filmų festivalis sausio 13–16 dienomis vyks Fotografijos muziejuje. Susirinkusiems bus pristatomos 7 filmų programos. Kiekviena jų sudaryta iš kruopščiai atrinktų tam tik-

ros temos ar žanro filmų, vidutiniškai trunkanti apie pusantros valandos. Sausio 14 dieną festivalis pakvies į išskirtinį seansą – „Kino naktį“, jos programa prasidės vėlyvuoju paros metu ir truks 5 valandas.

Vilniaus tarptautinis trumpųjų filmų festivalis yra vienas didžiausių išskirtinai tik trumpametražius filmus rodančių festivalių Baltijos šalyse. 2006 metais įkurtas festivalis tapo vienu iš nedaugelio kino renginių Lietuvoje, kuriame galima pamatyti tokią plačią naujausių trumpametražių filmų programą iš viso pasaulio.

Festivalis kasmet žiūrovams pristato keliolika programų, kuriose rodomi stipriausi pastaraisiais metais sukurti darbai. Jį organizuoja lietuviškų trumpametražių filmų agentūra „Lithuanian Shorts“.

Parengta pagal organizatorių inf.

Paroda apie Joną Meką pasieks ir Šiaulius

Juodkrantės Liudviko Rėzos kultūros centre atidaryta fotografijų paroda „Semeniškių idilės“, skirta Jono Meko šimtmečiui paminėti.

Parodoje eksponuojamos fotografų Antano Sutkaus, Algimanto Kunčiaus, Viktoro Kapočiaus bei Jono Meko žmonos Hollis Melton užfiksuotos akimirkos iš pirmųjų J. Meko sugrįžimų į Lietuvą 1971 ir 1977 metais. Parodą organizuoja Lietuvos nacionalinis dailės muziejus, kartu su Jono Meko vizualiųjų menų centru, parodos sumanytojas ir kuratorius Tomas Ivanauskas.

Pirmieji du J. Meko sugrįžimai į Lietuvą buvo ypatingi. Iš Lietuvos į Vokietiją broliai Jonas ir Adolfas Mekai pasitraukė 1944 metais, o 1949 metais iš Vokietijos išplaukė į Niujorką, čia ir apsisusto. Lietuvą pirmą kartą aplankė tik 1971 metais. Parodos nuotaiką dar labiau sustiprina leidžiamas garso įrašas, jame pats J. Mekas skaito savo eilėraščių rinkinį „Semeniškių idilės“.

Juodkrantė – pirmoji stotelė, pasirinkta pažymėti Neringą kaip šių metų Lietuvos kultūros sostinę.

Vėliau paroda keliaus į Klaipėdą, Šiaulius, Kretingą, Plungę, Šilutę, Jonavą, Alytų, Druskininkus, Varėną, Ukmergę, Anykščius, Zarasus, Rokiškį, Biržus ir kitus Lietuvos miestus bei miestelius. Kiekviename mieste atidarymo proga vyks knygų apie Joną Meką pristatymai, filmų rodymai, susitikimai su J. Meko bičiuliais.

Parengta pagal Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus inf.

Sukurtas virtualus pabėgimo kambarys „Žandarai už durų“

Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji bibliotekos iniciatyva sukurtas kompiuterinis žaidimas „Žandarai už durų“, supažindinantis žaidėjus su XIX amžiaus pabaigos lietuvių kultūrinio gyvenimu, literatūra, Povilo Višinskio asmenybe ir jo nuveiktais darbais.

Žaidimo scenarijus parengtas remiantis

Povilo Višinskio biografija. Žaidimo veiksmas vyksta 1900 metais, kai P. Višinskio bute caro žandarai rengėsi daryti kratą. Žaidėjų užduotis – logiškai mąstant, ieškant užuominų, sprendžiant galvosūkius surasti kambario raktą ir kuo greičiau pasprukti nuo žandarų. Kitaip žaidėjo laukia areštas už neteisėtą veiklą lietuviškos spau-

dos draudimo laikotarpiu.

Žaidimą rekomenduojama žaisti kompiuteriu – jis geriausiai pritaikytas šiam įrenginiui.

Žaidimą sukūrė UAB „Tag of Joy“.

Parengta pagal bibliotekos inf.

Poeto šimtmečiui skirtas ne vienas renginys

Žagarės (Joniškio rajonas) kultūros centre įvyko paskutinis renginys iš ciklo, skirtas poetui Vytautui Mačerniui, kurio šimtosios gimimo metinės minimos šiais metais. Renginio žiūrovai išvydo dokumentinį filmą apie kūrėją, buvo skaitomos jo eilės ir proza, skambėjo saksofono melodijos. Iš ekrano į susirinkusius prabilo romano apie V. Mačernį autorė Aldona Ruseckaitė, papasakojusi ir įstabią jo bei mylimosios Bronės meilės istoriją. Taip pat savo žinias apie poetą žinių turnyre pasitikrino penkios dalyvių komandos.

Komanda „Veidė“ žinių turnyre užėmė pirmą vietą.

prisiminti, iš kur poetas kilęs, kuriame miestelyje veikia jo vardo muziejus, kiek kalbų mokėjo poetas arba – koks bičiulis paskutinis jį matė gyvą.

Paskutinis, penktas, klausimų etapas, buvo lengviausias tiems, kurie puikiai orientuojasi populiariosios muzikos pasaulyje, nes reikėjo išklausius ištraukas atspėti, kokie atlikėjai dainuoja šventines kalėdines dainas. Geriausiai pasirodžiusi ir iš viso surinkusi 25 balus laimėjo komanda „Veidė“.

Mylimoji taip niekada ir neištekėjo

Po to žiūrovai buvo pakviesti pasižiūrėti 1989 metais režisieriaus Henriko Šablevičiaus sukurtą dokumentinį filmą „Aš pažinau karalių tavyje“, kurį papildė iš ekrano specialiai žagaričiams sukurtame įrašė prabilusi rašytoja, romano apie V. Mačernį „Dūžtančios formos“ autorė Aldona Ruseckaitė.

Ji pasakojo Vytautu Mačerniu susidomėjusi dirbdama Kauno Maironio lietuvių literatūros

muziejuje, kai teko pavartyti jo studijų knygele, šiek tiek turėtų rankraščių. Tada sugalvojo organizuoti ekspediciją, kad surinktų daugiau medžiagos apie šį jauną, talentingą, tragiškai žuvusį kūrėją. Ji vyko į Šarnele, kur poetas gimė, susitiko ir kalbėjosi su jo giminėmis, draugais, taip pat ir su mylimąja Bronė, kuriai šiemet jau sueina 101 metai ir A. Ruseckaitė sakė dar spalio mėnesį su ja kalbėjusis telefonu.

Bronė Vildžiūnaitė ir Vytautas Mačernis 1943 metų rugpjūtį buvo sutarę tuoktis ir diena jau buvo parinkta, gautas tuo metu reikalingas burmistro leidimas. Tačiau tada sceną iškėlė jos mama, pradėjusi alpti ir šaukti, kad jeigu Bronė ištekės – ji mirs.

Jauna mergina negalėjo eiti prieš motinos valią, tuoktuves teko atšaukti. Vytautas, tarsi ką nujausdamas, tada raudėjo, kad jie turbūt nebesutiks daugiau ir niekada nebus vestuvių. Taip ir atsitiko, nes poetui buvo lemta nebeilgai gyventi. 1944 metų spalio 7 dieną Žemaičių Kalvari-

Vytauto Mačernio 100-osioms gimimo metinėms skirtame baigiamajame ciklo renginyje skambėjo saksofonininkės Gretos Karnatkaitės atliekamos melodijos, poeto kūrybą skaitė aktorė Lina Bocyte-Garbačiauskienė.

jos pakraštyje V. Mačernį į galvą mirtinai sužeidė atsitiktinė artilerijos sviedinio skeveldra.

B. Vildžiūnaitė savo meilės istoriją saugojo visą gyvenimą, niekam nedavė interviu, nerašė dienoraščių, tik, sakė A. Ruseckaitė, ko nors klausama kalbant šį bei tą pasakydavo, praskleisdama paslapties šydą. Daugiau kaip 30 turėtų V. Mačernio laiškų knygos autoriui ir muziejui ji atidavė tik sulaukusi 95-erių metų.

B. Vildžiūnaitė niekada taip ir neištekėjo. Studijavo teisę, po to baigė istoriją, dirbo mokytoja.

Šlapi popieriaus gniužulai

Gaila, kad dalies V. Mačernio darbų neišliko. Jo sesuo Valerija, paties poeto prašymu, laiškus, rašytą diplominį darbą „Kristus ir Nyčė“, kai kuriuos rankraščius sudėjo į dėžę ir užkasė jaujoje. Joje vėliau kuriam laikui buvo apsisuteję kareiviai, kurie ten pat virė valgi, išpildavo vandenį. Kai vėliau ta dėžė buvo atkasta, rasti tik šlapių popierių gniužulai, iš kurių jau nebuvo įmanoma ką

nors įskaityti.

Vis dėlto V. Mačernio kūrybinio palikimo pakako, kad jis, nors žuvęs vos 23 metų, būtų visuotina pripažintas lietuvių literatūros klasiku, tarp kurių yra bene pat jauniausias.

Po knygos pristatymo Žagarės kultūros centre Vytauto Mačernio kūryba skambėjo Šiaulių valstybinio dramos teatro aktorės Lino Bocyte-Garbačiauskienės lūpomis. Ji nustebino žiūrovus, pastebėjusi, kad poetas rašė ne tik eilę ir greta jo gilių, jautrių eilėraščių perskaitė vieną kūrėjo apsakymą apie tuštybę. Skaitymus subtilia papildė saksofonininkės Gretos Karnatkaitės atliekamos muzikos melodijos.

Renginys organizuotas pagal Žagarės kultūros centro projektą „Aš klausiau kunigų ir filosofų...“ kurį finansavo Lietuvos kultūros taryba. Jau anksčiau šiais metais Žagarėje vyko dar keli renginiai skirti V. Mačerniui, o šiuo metu Kultūros centre veikia Žagarės gimnazijos mokinių piešinių paroda.

Loreta RIPSŠKYTĖ
loretar@skrastas.lt

Rungėsi penkios komandos

Renginys „Naktinė jėgos su Vytautu Mačerniu“ prasidėjo žinių turnyru „Maža tauta su dideliu lobynu“. Savo gebėjimus jame išbandė penkios komandos: „Veidė“, „Laimėtojai“, „Trispalvis“, „Raktė“ ir „Spalvotas veidas“. Dalyviai atsakinėjo į įvairius klausimus apie Vytauto Mačernio kūrybą, jo gyvenimą. Reikėjo